

KS. MARIAN FILIPIAK

KRONIKA SEKCJI BIBLIJNEJ WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO KUL
 ZA ROK AKADEMICKI 1973/74

I. DZIAŁALNOŚĆ SEKCJI

1. W roku akademickim 1973/74 wśród dorocznych nagród naukowych przyznawanych przez Rektorat KUL główną nagrodę w kategorii prac zespołowych otrzymał zespół autorów komentarzy do Starego Testamentu pod przewodnictwem ks. prof. dra S. Łacha w składzie: ks. prof. S. Łach, ks. prof. F. Gryglewicz, ks. prof. L. Stachowiak, ks. doc. K. Romaniuk, ks. doc. H. Langkammer, ks. doc. J. Homerski.

W dniu 22 X 1974 r. na posiedzeniu Rady Wydziału Teologicznego KUL kierownikiem Sesji Biblijnej na 3-letnią kadencję obrano ks. prof. S. Łacha.

W dniu 10 VI 1974 r. na posiedzeniu Rady Wydziału Teologicznego KUL wybrano na prodziekana z grona biblistów o. H. Langkammera OFM, kierownika Katedry Archeologii i Geografii Biblijnej oraz Seminarium Nowego Testamentu.

2. Stopnie naukowe z biblistyki zdobyli:

magisteria: ks. A. Kość, ks. E. Kleinert, ks. A. Kociński, ks. S. Łabiński, ks. J. Czerwonka, ks. S. Ługowski, ks. J. Bomba, ks. Z. Stanek, J. Jasiulek;

licencjaty: ks. J. Warzecha, ks. A. Eckmann, ks. J. Jachym, ks. J. Załęski, ks. S. Kulesza, A. Kowalski, J. Jasiulek;

doktoraty: ks. A. Paciorek, ks. A. Kończak.

II. DZIAŁALNOŚĆ KSIĘŻY PROFESORÓW *

Ks. prof. dr Stanisław Ł a c h

Prace wydrukowane

1. Wstęp do Starego Testamentu. Red. S. Łach. Poznań 1973. W opracowaniu ks. Łacha: Wprowadzenie do Pięcioksięgu (s. 58-253); Wprowadzenie do Psalmów (s. 546-630).
2. Natchnienie biblijne. W: Wstęp ogólny do Pisma świętego. Poznań 1973 s. 119-152.
3. Mesjasz w biblijnej historii zbawienia. Red. ks. ks. S. Łach, M. Filipiak. Lublin 1974. W opracowaniu ks. Łacha 4 artykuły: Mesjanizm we współczesnej bibliстыce (s. 13-26); Ps 16 — Szczęście Mesjasza po śmierci (s. 169-182); Ps 45 — Zaślubiny Króla-Mesjasza z Izraelem (s. 193-210); Ps 72 — Przymioty Króla Mesjańskiego (s. 211-224).
4. Idea zbawienia w Ps 3. CS 2 : 1973.
5. W Ps 82 mowa o bogach czy o sędziach? RTK 21 : 1973 z. 1 s. 25-36.

* Opracowano na podstawie nadesłanych sprawozdań.

6. Ani i anaw w Psalmach. W: Materiały X Kongresu Bibliistów Polskich w Krakowie. Kraków 1974.
7. Człowiek w ST. W: Teologia i antropologia. Kraków 1974.
8. A. Deissler. Die Psalmen. Bautzen 1961. RTK 20:1973 z. 1 s. 115 n. (rec.).
9. L. Sabourin. The Psalms, their Origin and Meaning. New York 1969. Tamże s. 115 (rec.).

Wygłoszone referaty

1. Współczesna bibliistyka polska. 2 II 1972 w Papieskim Instytucie Studiów Kościelnych w Rzymie.
2. Współczesne prądy w egzegezie skandynawskiej. 28 V 1973 na XI Kongresie Bibliistów Polskich w Wągrowcu.
3. Ps 89 utwór złożony czy jednolity? 15 XI 1973 na posiedzeniu Towarzystwa Naukowego KUL.
4. Próba określenia środowiska powstania Ps 2 i jego wkładu w rozwój ideologii starotestamentowej. 9 V 1974 na XXII Ogólnopolskim Zjeździe Orientalistów w Warszawie.
5. Współczesne opinie o powstaniu Psalterza i próba ich oceny. 17 IV 1974 na posiedzeniu Komisji Orientalistycznej PAN.
6. Czy archeologia opracowana pod red. ks. doc. L. Stefaniaka zadośćczyni potrzebom archeologii biblijnej? 8 V 1974 na sympozjum Katedry Archeologii UJ w Krakowie.

Ks. prof. dr Feliks Gryglewicz

W roku akademickim 1973/74 poza normalnymi wykładami i poza redakcyjną pracą w Encyklopedii Katolickiej prowadził seminarium naukowe dla doktorantów, na którym dyskutowana była struktura przemówienia Chrystusa z J 6 oraz związku Mateuszowej Ewangelii Dzieciństwa z judaistyczną tradycją paschalną; nadto były przygotowywane streszczenia bieżącej polskiej literatury biblijnej, które są publikowane w „Internationale Zeitschriftenschau für Bibelwissenschaft und Grenzgebiete”.

Wygłoszone referaty

1. Pierwotne palestyńskie gminy kościelne. Na inauguracji roku akademickiego w Częstochowskim Seminarium Duchownym dnia 24 X 1973.
2. Problemy miłości w Nowym Testamencie. W auli KUL w listopadzie 1973.

Prace wydrukowane

1. Magnificat — aspekt maryjny. „Częstochowskie Studia Teologiczne” 1:1973 s. 77-86.
2. Części przekładu Nowego Testamentu (Poznań 1973).
3. 32 artykuły w Encyklopedii Katolickiej (t. 1).
4. Słownictwo św. Łukasza o Bożym planie zbawienia. RH 20:1972 z. 3 s. 107 n.
5. Recenzje 4 książek — RBL 26:1973 s. 340-343.

Prace oddane do druku

1. Komentarz do Ewangelii św. Łukasza.
2. Teologia Hymnów Łukaszczej Ewangelii Dzieciństwa.
3. Die Herkunft der Hymnen des Kindheitsevangeliums des Lukas.
4. Gott und Messias in dem Benedictus-hymnus.

Ks. prof. dr Lech Stachowiak

Prace wydrukowane

1. Prorocy. W: Wstęp do Starego Testamentu. Poznań 1973 s. 374-500.
2. Modlitwa arcykapłańska. Refleksje egzegetyczne. RTK 21:1974 z. 1 s. 85-94.
3. Rozwój norm moralnych w historii zbawienia ST. AK 81:1973 s. 39-49.
4. Literackie i egzegetyczne problemy perykopy o chlebie z nieba (J 6, 22-59). STV 11:1973 s. 57-74.
5. Spotkanie Jezusa z Nikodemem. RTK 20:1973 z. 1 s. 69-81.
6. F. Dexinger, F. Staudinger, H. Wahle, J. Weismayer. Ist Adam an allem schuld? Innsbruck 1971. STV 11:1973 s. 327-333 (rec.).

Prace oddane do druku

1. Bóg w pismach starotestamentalnych i w literaturze międzytestamentalnej. W: O Bogu i człowieku.
2. Filologiczne uwagi do Reguły Zrzeszenia. W: Scrutamini Scripturas. Lublin 1975.
3. Królestwo Boże w najstarszych tradycjach ST. W: Królestwo Boże w Piśmie św. Lublin 1975.
Artykuły oddane do Encyklopedii Katolickiej: Czas zbawczy (ST), cud (ST), Daniel, Księga Daniela, dobroć, diatryba, dar.

Wygłoszone referaty

Królestwo Boże w najstarszych tradycjach ST. KUL dnia 27 XI 1973.

Ks. doc. dr hab. Kazimierz Romaniuk

Prace wydrukowane

1. Wstęp do krytyki tekstu biblijnego. Poznań 1974.
2. [wraz z A. Jankowskim i L. Stachowiakiem] Komentarz duszpastersko-egzegetyczny do NT. Poznań 1974.
3. Krótki zarys historii zbawienia. Poznań 1974.
4. Czas powstania i jedność literacka 1 Tes. „Studia Wrocławskie” 3:1973 s. 34-48.
5. Temat „zapowiedzi” i „wypełnienia” w Listach św. Pawła. W: Mesjasz w biblijnej historii zbawienia. Lublin 1974 s. 345-363.
6. Osobowość duszpasterza w Biblii. W: Osobowość duszpasterza. Wrocław 1973 s. 18-42.

Prace oddane do druku

1. L'amour du Père et du Fils dans la sotériologie de saint Paul. Rzym (Analecta Biblica).
2. „Car ce n'était pas la saison des figes”. ZNW 1975.
3. Krytyczne wydania Pisma św. i obecny stan badań w zakresie krytyki tekstu obydwu Testamentów. W: Scrutamini Scripturas. Lublin 1975.
4. Erlösungswerk bei Paulus. W: Bible und Liturgie.
5. Zagadnienie jedności literackiej 2 Kor. STV.
6. „Przebywali razem i wszystko mieli wspólne” (Dz 2, 44). Biblijne pojęcie wspólnoty. W: Wspólnota chrześcijańska.
7. Kilkanaście haseł do Encyklopedii Katolickiej z zakresu teologii biblijnej i egzegezy.

Udział w zebraniach naukowych

1. Udział w przewodzie doktorskim J. Jelonka na Wydziale Teologicznym przy Seminarium Duchownym w Krakowie.
2. Udział w posiedzeniu Komitetu Wykonawczego World Federation of the Biblical Apostolate. Berlin 4-7 XII 1973.

Ks. doc. dr hab. Józef K u d a s i e w i c z

Prace wydrukowane

1. Liturgia słowa Bożego w odnowionym obrzędzie chrztu. W: Sakrament chrztu. Pod red. ks. A. Skowronka. Katowice 1973 s. 123-212.
2. Tajemnice różańcowe. W: Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny. Cykl B. Pod red. bpa J. Stroby. Warszawa 1973 s. 436-499.
3. Pismo św. jako Księga ludu Bożego i jej znaczenie duszpasterskie. W: Wstęp ogólny do Pisma św. Pod red. ks. J. Homerskiego. Poznań 1973 s. 343-416.
4. Nowe formy apostołatu biblijnego. RBL 26 : 1973 s. 289-296.
5. Nazwy Jeruzalem i Jerozolima w użyciu św. Łukasza. RTK 20 : 1973 z. 1 s. 17-36.
6. Nauka o Bogu w Ewangeliach synoptycznych. W: Aby poznać Boga i człowieka. Pod red. bpa B. Bejzego. Warszawa 1974 s. 195-205.
7. Mesjasz, Syn Dawida i Abrahama, w Ewangelii Dzieciństwa według Mateusza. W: Mesjasz w biblijnej historii zbawienia. Lublin 1974 s. 307-327.

Prace oddane do druku

1. „Miłosierdzia chcę, a nie ofiary”. W: Powołanie człowieka. Poznań 1974.
2. Historia i teologia Przymierza. W: Scrutamini Scripturas. Lublin 1975.
3. Jeruzalem punktem wyjścia misji apostołskiej. W: Materiały X Kongresu Bibliistów Polskich. Kraków 1974.

Wygłoszone referaty

1. Katecheza o Duchu Świętym w szkole podstawowej według programu kielecko-warszawskiego. ATK 10-12 IX 1973.
2. Inspiracje biblijne dla traktatu „De Deo uno”. Na Zjeździe Dogmatyków 28 IX 1973.
3. Cuda Jezusa w katechezie współczesnej. Kraków 24 I 1974.
4. Cuda Jezusa. Wrocław 3 X 1974.

Udział w zebraniach naukowych

1. XII Kongres Bibliistów Polskich. Wrocław 2-5 IX 1974.

O. doc. dr hab. Hugolin L a n g k a m m e r

Prowadził wykłady specjalistyczne z geografii biblijnej (Próba ustalenia topografii Jerozolimy i Judei po niewoli babilońskiej w oparciu o teksty biblijne i źródła pozabiblijne) oraz z NT (I. semestr: Wprowadzenie i komentarz do ewangelicznych opisów męki Jezusa; II semestr: Wstęp szczegółowy do Corpus Ioanneum i egzegesa wybranych tekstów — Prolog do J; Pierwszy znak Jezusa w Kanie Galilejskiej; Maryja pod Krzyżem; Prolog do 1 J; Problem „otwartego nieba” w Ap).

Seminarium związane z katedrą archeologii i geografii biblijnej miało na celu zwrócenie uwagi na znaczenie religijne uzdrowień notowanych w literaturze starożytnej i rabinistycznej oraz porównanie wyników tych badań z wymową teologiczną cudów w ST i NT.

Na seminarium z NT, w którym uczestniczyło 16 studentów, zajmowano się głównie zagadnieniem stosowania metody historii redakcji w pismach Pawłowych. W ramach tych seminariów ks. J. Flis oraz ks. A. Odzimek uzyskali stopnie licencjatów teologii, pięciu studentów dyplom magisterski, a ks. mgr A. Paciorek na podstawie rozprawy pt. *Historyczne i literackie problemy obietnicy Prymatu (Mt 16, 17-19) w świetle metody historii redakcji (Lublin 1974 mps ss. XLX + 197) — tytuł doktora teologii.*

Prace wydrukowane

1. Zagadnienia wstępne do współczesnej introdukcji ST. W: *Wstęp do Starego Testamentu*. Poznań 1973 s. 11-56, gdzie zagadnienia archeologiczne zajęły poczytne miejsce (Tło historyczno-kulturowe Palestyny; Wpływ ościennych literatur na Pisma ST; Najważniejsze ośrodki starożytne a ich relacja do Biblii — s. 29-40).
2. Hymny pasyjne w pierwszym liście św. Piotra. RBL 26:1973 s. 270-280.
3. Tradycja i relacja w prologu Ewangelii Marka (1, 1-15). RTK 20:1973 z. 1 s. 37-58.
4. Syn Człowieczy w Ewangeliach synoptycznych. CS 4:1972 s. 79-93.
5. Teologiczny aspekt Boga u Synoptyków. Tamże s. 141-148.
6. Łukasz i Paweł w swoich koncepcjach teologicznych. W: *Z Teologii św. Łukasza*. Poznań 1973 s. 128-139.
7. Historia i teologia w Księgach Ezdrasza i Nehemiasza. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej. Księga pamiątkowa ku czci ks. kard. Stefana Wyszyńskiego*. Lublin 1973 s. 119-129.
8. Hymn chrystologiczny 1 Tm 3, 16. W: *Księga pamiątkowa ku czci kard. Bolesława Kominka*. Wrocław 1974 s. 137-150.
9. J. Gnilka. *Der Epheserbrief*. Freiburg im Br. 1973. RBL 26:1973 s. 162-164 (rec.).

Prace oddane do druku

Do najważniejszych należą: *Komentarz do Ewangelii Marka dla serii komentarzy do NT, Pallottinum, Poznań, mps ss. 800. Wprowadzenie i Komentarz do ewangelicznych opisów męki Jezusa. Lublin TN KUL, mps ss. 230.*

Oprócz kilku artykułów i haseł do *Encyklopedii Katolickiej* na literę C należy wyszczególnić obszernie recenzje *Wstępu do ST* i *Wstępu ogólnego do Pisma św.* (Pallottinum, Poznań 1973) do „*Theologische Revue*”, w języku niemieckim, mps ss. 24.

Wygłoszone referaty

1. Kryteria ipsissimae vocis Domini a ipsissima verba Domini jako kryterium autentyczności Jezusowego posłannictwa. Lublin, wrzesień 1973. Zjazd Polskich Apologetów.
2. Królestwo Boże w przepowiadaniu Jezusa. Lublin, październik 1973. Cykl wykładów z Pisma św. o Królestwie Bożym, zorganizowanym przez TN KUL.
3. Praktyczne wskazania dla wykładni Psalmów. Międzyzakonne Wyższe Seminarium OO. Franciszkanów w Kłodzku, luty 1973.
4. U podstaw chrystocentrycznej orientacji NT. Lublin, kwiecień 1974. Ogólnopolski Zjazd Teologów.
5. Cykl odczytów w Seminarium Duchownym we Wrocławiu na temat: *Wybrane zagadnienia z ewangelicznych opisów Męki Pańskiej*.
6. Hymn chrystologiczny o drodze Chrystusa (Flp 2, 6-11). Wrocław 2 IX 1974.
7. U podstaw chrystocentrycznej orientacji Nowego Testamentu. Lublin 9 IX 1974.

Udział w zebraniach naukowych

1. XII Kongres Biblistów Polskich. Wrocław 2-5 IX 1974.

Ks. doc. dr hab. Józef Homerski

Prace wydrukowane

1. Wstęp ogólny do Pisma świętego. Red. J. Homerski. Poznań 1973. W opracowaniu ks. Homerskiego: Kanon ksiąg świętych (s. 153-185); [wraz z ks. Drozdem] Zasady katolickiej interpretacji Pisma świętego (s. 297-322); Historia egzegezy biblijnej (s. 323-342).

Prace oddane do druku

1. Perykopy liturgiczne o małżeństwie. Św. Jacek w Katowicach.
2. Religijno-moralne znaczenie wyroczni o narodach. W: *Scrutamini Scripturas*. Lublin 1975.
3. Idea Królestwa Bożego w księdze Daniela. W: *Królestwo Boże w Piśmie św.* Lublin 1975.
4. „Kamień, który stał się wielką górą” (myśli przewodnie perykopy Dn 2, 31--45). RBL.

Wygłoszone referaty

1. Idea Królestwa Bożego w Księdze Daniela. KUL 28 XI 1973.
2. Biblia księgą jedną. Współczesne kierunki interpretacji tekstu biblijnego. Seminarium Duchowne w Przemyślu.
3. Królestwo Boże w Księdze Daniela (Dn 7—12). Wykład monograficzny w ramach zajęć pedagogicznych. KUL.

Ks. dr Marian Filipiak

Prace wydrukowane

1. Mesjanizm królewski w Ps 2. CT 43 : 1973 s. 49-65.
2. Godność osoby ludzkiej w świetle opisów stworzenia człowieka. ZN KUL 16 : 1973 z. 2 s. 27-35.
3. Mesjanizm w Piśmie św. Tamże s. 75-79.
4. Jak dziś czytać Księgę Koheleta? „W drodze” 1974 z. 6 s. 28-35.
5. Odpowiedzialność formą powołania. Tamże 1974 z. 7 s. 46-51.
6. Biblijna koncepcja powołania. „Znak” 25 : 1975 nr 230 s. 981-993.
7. Kohelet a Księga Rodzaju. RBL 1973 z. 2-3 s. 78-85.
8. Kairologia w Koh 3, 1-15. RTK 20 : 1973 z. 1 s. 83-93.
9. Kronika Sekcji Biblijnej Wydziału Teologicznego KUL za rok akademicki 1971/72. Tamże s. 105-112.
10. X Kongres Biblistów Polskich w Krakowie. Tamże s. 112.
11. Mesjasz w biblijnej historii zbawienia. Red. ks. ks. S. Łach, M. Filipiak. Lublin 1974. W opracowaniu ks. Filipiaka 4 artykuły: „Odrośl sprawiedliwa” (Jr 23, 5) (s. 119-138); Ps 2 — Opis historycznego króla czy Mesjasza? (s. 151-168); Ps 110 — Mesjasz: Król, Kapłan i Zwycięzca (s. 225-256); Przygotowanie do wypełnienia obietnic mesjańskich (Księga Koheleta) (s. 273-286).

Prace oddane do druku

1. Natura refleksji sapiencjalnej Koheleta. SSHT 7 : 1974.
2. Religia Koheleta. ZN KUL 1975 z. 1.

3. Sens olam w Koh. 3, 11b. W: Materiały X Kongresu Bibliistów Polskich. Kraków 1974.
4. Protoewangelia Rdz 3, 15 na nowo odczytana. PzST 1974.
5. Mojżesz-Mesjasz w IV Ewangelii. W: Studia z teologii św. Jana. Lublin 1974.

Wygłoszone referaty

1. Stworzenie świata w świetle paralelnych opisów pozabiblijnych. Ośrodek Duszpasterstwa Akademickiego KUL, listopad 1973.
2. Biblijna wizja człowieka. Wykład dla księży, Łomża 10 XI 1974.
3. Krytyka mądrości w Księdze Koheleta. Wrocław 5 IX 1974.

Ks. dr Jan Szlaga

Adiunkt przy Katedrze Egzegezy NT, dzięki stypendium naukowemu Prymasa Polski i Rektora KUL w r. akad. 1972/73 studiował w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, gdzie uzyskał stopień licencjata nauk biblijnych (dokument z 16 I 1974). Został powołany na członka współpracownika Towarzystwa Naukowego KUL (15 XII 1971) oraz wybrany do Rady Wydziału jako przedstawiciel młodszych pracowników naukowych Wydziału Teologicznego (23 II 1974). Pracował w redakcji Encyklopedii Katolickiej jako redaktor merytoryczno-leksykograficzny działów biblijnych. Pełnił funkcję sekretarza d/s organizacyjnych XII Kongresu Bibliistów Polskich (Wrocław 3-5 IX 1974). Współ z ks. prof. S. Łachem był redaktorem pracy zbiorowej „Bóg i człowiek w Biblii. Materiały pomocnicze dla proseminariów i ćwiczeń z biblistyki”.

Prowadził wykłady w Sekcji Biblijnej KUL (I rok — język grecki), na kursie wyższym teologii (I rok — język grecki i hebrajski), na kursie zwyczajnym B (II rok — wstęp ogólny do Pisma św., I rok — ćwiczenia metodologiczne). Nadto wykladał egzegezę Dialogu Jezusa z Nikodemem (J 3, 1-21) w domu karmelitanek bosych w Lublinie.

Wygłosił następujące odczyty: 19 XI 1972 mówił przez Radio Watykańskie o stanie prac redakcyjnych nad Encyklopedią Katolicką; dla przełożonych żeńskich domów zakonnych diecezji lubelskiej miał 3 wykłady (III, IV, V 1974) o Psalterzu w nowej liturgii godzin zakonnic; wygłosił referat „Zmartwychwstanie Jezusa w kerygmacie pierwotnego Kościoła” na spotkaniu ekumenicznym w Lublinie (27 IV 1974); w domu generalnym sióstr niepokalanek w Szymanowie miał cykl konferencji biblijnych o dialogach ewangelicznych (1-8 VII 1974); na XII Kongresie Bibliistów Polskich wygłosił komunikat „Apokaliptyczne «co ma nastąpić niebawem», a oczekiwanie paruzji”.

W ramach prac przy Katedrze Egzegezy NT brał udział w seminariach dla doktorantów; przygotowywał streszczenia obcojęzyczne polskich artykułów biblijnych dla „Internationale Zeitschriftenschau für Bibelwissenschaft und Grenzgebiete”; współpracował w uaktualnieniu bibliografii oraz w ostatniej fazie korekty komentarza do Ewangelii wg św. Łukasza (opr. ks. prof. F. Gryglewicz).

Opublikował: Symbolika kamienia i fundamentu w Księdze Izajasza 28, 16-17. SPelp 2: 1971 s. 149-157; Chrystus jako fundament Kościoła. RBL 25: 1972 s. 307-315; Atlasy biblijne. Przyczynek do historii kartografii biblijnej. RTK 20: 1973 z. 1 s. 95-98; Symbolika miecza u Łk 22, 35-38. W: Studia z teologii św. Łukasza. Poznań 1973 s. 165-171. Jest autorem szeregu haseł do Encyklopedii Katolickiej.